KONSULTACJE ROBOCZE · MILEJEWO, 16 LISTOPADA 2026

Plan ochrony Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej

Konstrukcja Planu i najważniejsze zapisy w siedmiu dziedzinach ochrony – od zagrożeń, przez cele, do działań

KONSTRUKCJA PLANU · 1

Układ uchwały wynika wprost z ustawy

Ustawa o ochronie przyrody	Wymagany element planu	Miejsce w projekcie
art. 20 ust. 4 pkt 1	Cele ochrony i uwarunkowania ich realizacji	Rozdział 1 (§ 1–2)
pkt 2	Zagrożenia i sposoby ich eliminacji	Rozdział 2 (§ 3)
pkt 3	Obszary działań ochronnych	Rozdział 3 (§ 4), zał. 5
pkt 4	Zakres prac ochronnych	Rozdział 4 (§ 5–13)
pkt 5	Obszary udostępniane	Rozdział 5 (§ 14)
pkt 6	Wymagania do aktów planowania	Rozdział 6 (§ 15–18)
pkt 7	Strefy ochrony krajobrazów i zakazy	Załącznik nr 2
pkt 8	Wykaz obiektów historycznych	Załącznik nr 3

> Każdemu punktowi art. 20 ust. 4 odpowiada jeden rozdział lub załącznik

Uchwała i pięć załączników

Uchwała

§ 1–7: ustanowienie Planu na 20 lat, wyłączenie rezerwatów, Natura 2000, prawa nabyte

Załącznik nr 1

Część tekstowa: 6 rozdziałów, § 1–18

Załącznik nr 2

14 stref ochrony krajobrazów (A_I) z zakazami – prawo miejscowe

Załącznik nr 3

Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym

Załącznik nr 4

Mapa uwarunkowań ochrony (strefy U)

Załącznik nr 5

Mapa działań ochronnych i rekomendacji (strefy A, B, C, O)

Obszar objęty Planem

13 436 ha powierzchnia Parku; gminy Tolkmicko, Milejewo, Elbląg i miasto Elbląg

7 690 ha otulina – zalecenia § 17 i strefy O

4 rezerwaty przyrody wyłączone z ustaleń (strefy BW)

3 obszary Natura 2000 – obowiązują ich plany ochrony i PZO

granica Parku · otulina · lasy

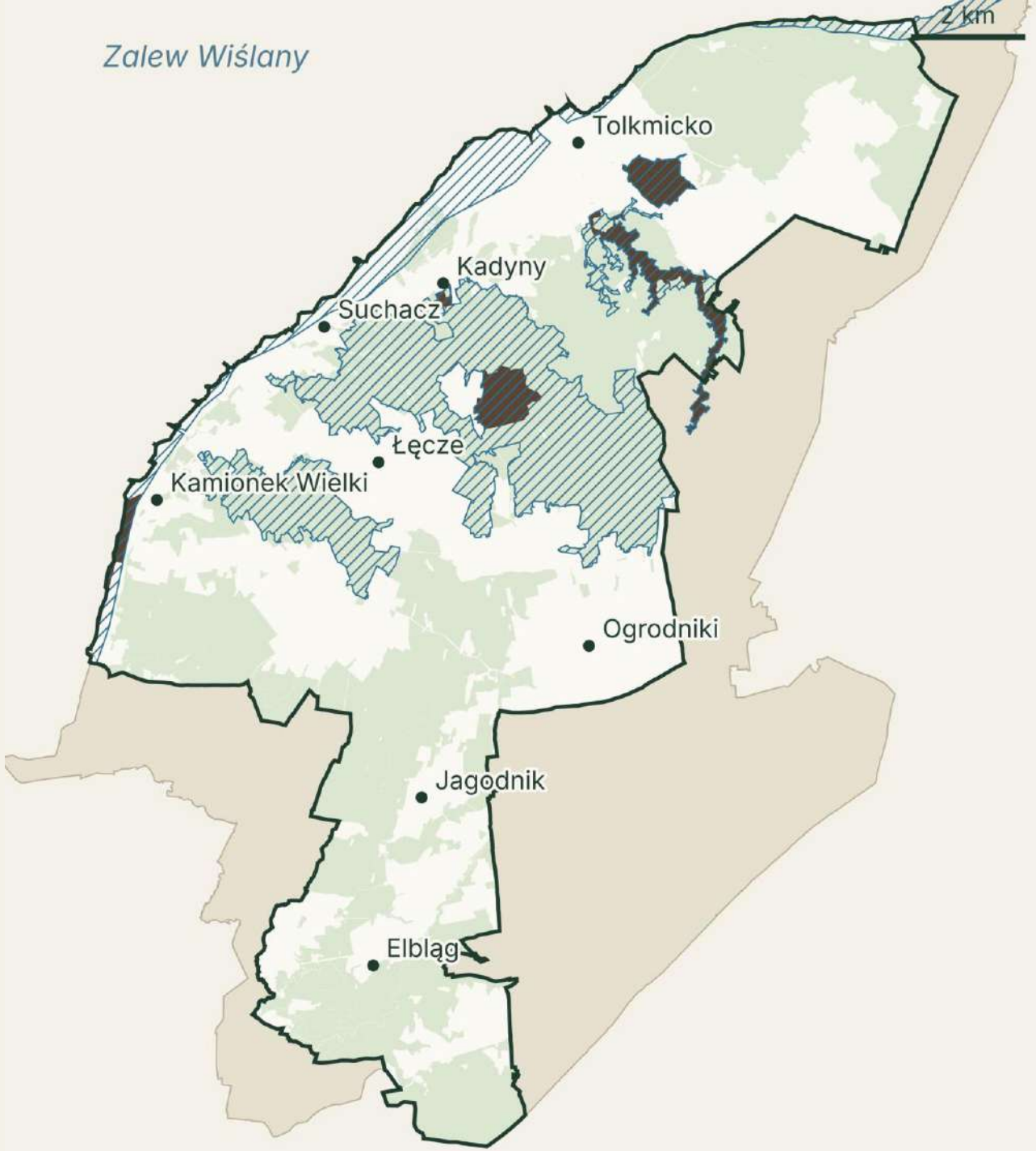

Logika Planu: od zagrożenia do instrumentu

73

ZAGROŻENIA

56 wewnętrznych w 11 kategoriach i 17 zewnętrznych w 7 kategoriach – z przyczyną, skutkiem, lokalizacją i sposobem ograniczenia (§ 3)

→

7

DZIEDZIN CELÓW

Cele ochrony przyrody nieożywionej, roślin, zwierząt, krajobrazu, dziedzictwa, turystyki i ładu przestrzennego (§ 1)

→

§ 5–14

DZIAŁANIA

Zakres prac zapisany „w celu …” – każdy punkt odwołuje się do celu i wskazuje strefę, w której ma być realizowany

→

§ 15–18

INSTRUMENTY

Wymagania do planów ogólnych, mpzp i planu województwa oraz zakazy w strefach ochrony krajobrazów (zał. 2)

> Każdy punkt zakresu prac zaczyna się od formuły „w celu …”, powtarzającej cel z § 1 – dzięki temu działanie da się przypisać do zagrożenia i celu

Cztery rodzaje zapisów o różnej mocy

Postanowienia

strefy A · załącznik nr 2

Granice stref ochrony krajobrazów i zakazy – obowiązują wprost jako prawo miejscowe

Ustalenia

rozdział 6 · strefy B i zapisy ogólne

Wymagania uwzględniane w planach ogólnych, mpzp, planie województwa i planach urządzenia lasu

Zalecenia

rozdziały 4–6 · strefy B i O i zapisy ogólne

Wskazania, które rozważa się przy sporządzaniu planów i prowadzeniu działalności

Rekomendacje

§ 12 · strefy C

Propozycje nowych form ochrony i zmian granic Parku – wymagają odrębnych aktów

Kogo i jak wiążą zapisy Planu

WIĄŻĄ BEZPOŚREDNIO

- zakazy w strefach ochrony krajobrazów (zał. 2)
- wykaz obiektów historycznych (zał. 3)

to części Planu będące aktem prawa miejscowego (art. 20 ust. 4a)

WIĄŻĄ PRZEZ PLANY

- ustalenia rozdziału 6 trafiają do planów ogólnych, mpzp i planu województwa
- „zakazuje się”, „nakazuje się” to treść wymagań do planów – nie samoistne zakazy wobec właścicieli (§ 4 ust. 5)

NIE NARUSZAJĄ

- praw nabytych z planów, decyzji i innych aktów (§ 4 uchwały)
- inwestycji celu publicznego (§ 5 uchwały)
- zakazów z uchwały o Parku, które obowiązują niezależnie

> Ustalenia przypisane strefom stosuje się tylko w granicach Parku; strefy C_III i C_IV są rekomendacjami dla terenów poza Parkiem (§ 4 ust. 6)

Strefy działań ochronnych

A **Postanowienia.** A_I – strefy ochrony krajobrazów w krajobrazach priorytetowych (A_I_1 bez mpzp, A_I_2 z mpzp)

B **Ustalenia i zalecenia.** BW – wyłączenia, BK – kontynuacja użytkowania, BM – modyfikacja użytkowania (BM_I–BM_VII)

C **Rekomendacje.** C_I – formy ochrony przyrody, C_II – ochrona zabytków, C_III – powiększenie Parku, C_IV – powiększenie otuliny

O **Zalecenia dla otuliny.** O_I – połączenia ekologiczne, O_II – O_III – ochrona widoków na Park

> Kod strefy w tekście odsyła do konkretnych obszarów na mapie w załączniku nr 5

01

OPERAT 1

Przyroda nieożywiona, gleby i wody

System dolin erozyjnych strefy krawędziowej, źródliska, gleby organiczne i wody spływające do Zalewu Wiślanego

Co zagraża rzeźbie, glebom i wodom

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Gospodarka wodna, rzeźba terenu	Melioracje odwadniające w dolinach i obniżeniach, regulacja i zasypywanie cieków	Spadek poziomu wód gruntowych, utrata retencji, mineralizacja gleb organicznych
Gospodarka wodna, rzeźba terenu	Erozja i ruchy masowe na stromych stokach, nasilane przez drogi, ścieżki i roboty ziemne	Zatarcie rzeźby erozyjnej, osuwiska, niszczenie dróg i siedlisk
Rolnictwo	Uprawa na stokach zagrożonych erozją; chemizacja i spływ biogenów	Spłukiwanie gleb, eutrofizacja cieków i Zalewu
Zanieczyszczenia	Dzikie wysypiska mas ziemnych i gruzu; ścieki z zabudowy bez kanalizacji	Degradacja gleb i wód, zatrucie cieków

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 (kategorie VII, VIII i IX)

Cztery cele w zakresie przyrody nieożywionej

ZASOBY WODNE

Zachowanie i odtwarzanie naturalnych stosunków wodnych, retencji, źródlisk i jakości wód

RZEŹBA I GEOLOGIA

Zachowanie systemu dolin erozyjnych, wąwozów i jarów oraz odsłonięć i źródeł; dodatkowe formy ochrony dla najcenniejszych

GLEBY

Przeciwdziałanie erozji na stokach, ograniczenie przeznaczania gleb dobrych na cele nierolnicze, likwidacja wysypisk

POWIETRZE

Ograniczenie niskiej emisji z kotłowni i pieców w gospodarstwach domowych

§ 1 ust. 2 pkt 1 lit. a–d

Doliny erozyjne: trwałość formy i linia zabudowy

ZAGROŻENIE

Eksploatacja lasów na stokach; zasypywanie, niwelacja, utwardzanie den; zabudowa krawędzi dolin; ruch pojazdów w wąwozach, w tym zwłaszcza ciężkiego sprzętu do prac leśnych

→

CEL OCHRONY

Zachowanie naturalnych form rzeźby, w szczególności systemu dolin erozyjnych, wąwozów i jarów

→

DZIAŁANIE W PLANIE

Wyłączenie drzewostanów na stromych stokach z eksploatacji (ustanowienie rezerwatów przyrody)

Nieprzekraczalna linia zabudowy min. 20 m od górnej krawędzi zboczy w strefach BM_V_1

Ograniczenie umocnień technicznych dna i skarp

Ograniczenie ruchu pojazdów

Zalecenie: § 5 pkt 8 lit. a–d · Ustalenia do mpzp: § 16 ust. 1 pkt 1 lit. b–c (20 m od krawędzi, 100 m od wylotu dolin) i ust. 4 pkt 1 lit. d (zakaz zmian ukształtowania terenu)

Strefa BM_V_1 – doliny erozyjne i wąwozy

2 250 ha — strefy BM_V_1 – trwałość formy geomorfologicznej

20 m — od krawędzi zboczy – zakaz zabudowy w mpzp

100 m — od wylotu dolin – zakaz nowej zabudowy poza zwartą zabudową

C_I_5 — „Wyrobisko Kadyny” – iły elbląskie z fauną arktyczną

granica Parku · otulina · lasy

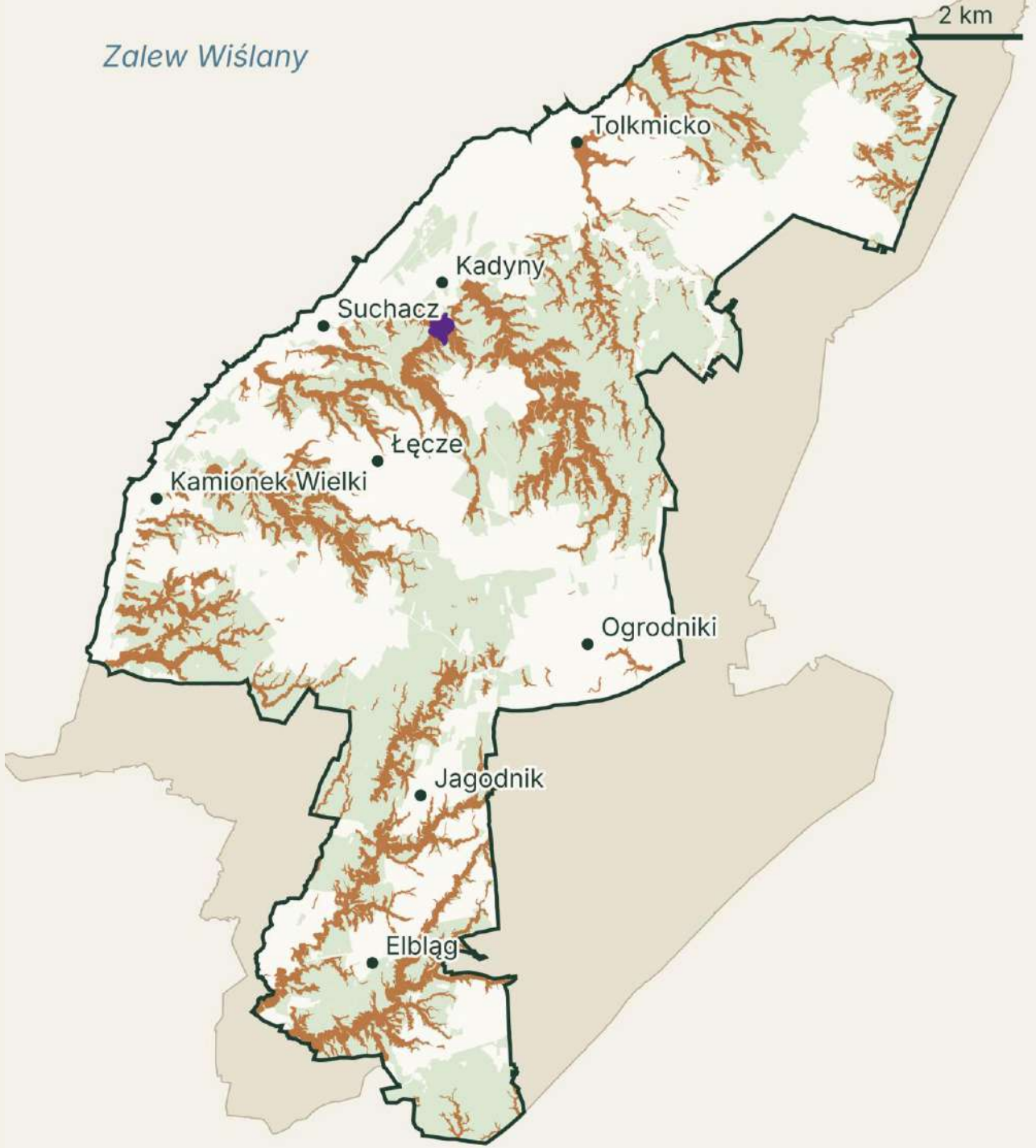

Wody: retencja i ochrona przed spływem biogenów

ZAGROŻENIE

Odwadnianie mokradeł i gleb organicznych; spływ nawozów z pól do cieków i źródlisk

CEL OCHRONY

Zachowanie naturalnej retencji i jakości wód; ochrona torfowisk i obszarów źródliskowych

DZIAŁANIE W PLANIE

Ograniczenie nawożenia w pasie 100 m od źródeł i wód, nienawożone bufory min. 5 m

Ograniczenie intensywnej uprawy w strefach BM_I_2

Zaprzestanie konserwacji zbędnych rowów (BM_V_5)

Spowolnienie spływu wód w obszarach źródliskowych

Zalecenia: § 5 pkt 1, 2 lit. c, pkt 3 lit. c–d · Ustalenia do mpzp: § 16 ust. 4 pkt 1 lit. b, c, i (zakaz osuszania, regulacji koryt, obniżania wód torfowisk)

OPERAT 1 · MAPA

BM_I_2 – zmeliorowane poldery, łąki i grunty przy wodach

292 ha — strefy BM_I_2 – ograniczenie intensywnej uprawy i nawożenia

100 m — od źródeł, cieków i zbiorników – ograniczenie nawożenia

5 m — minimalny nienawożony pas buforowy wzdłuż cieków

granica Parku · otulina · lasy

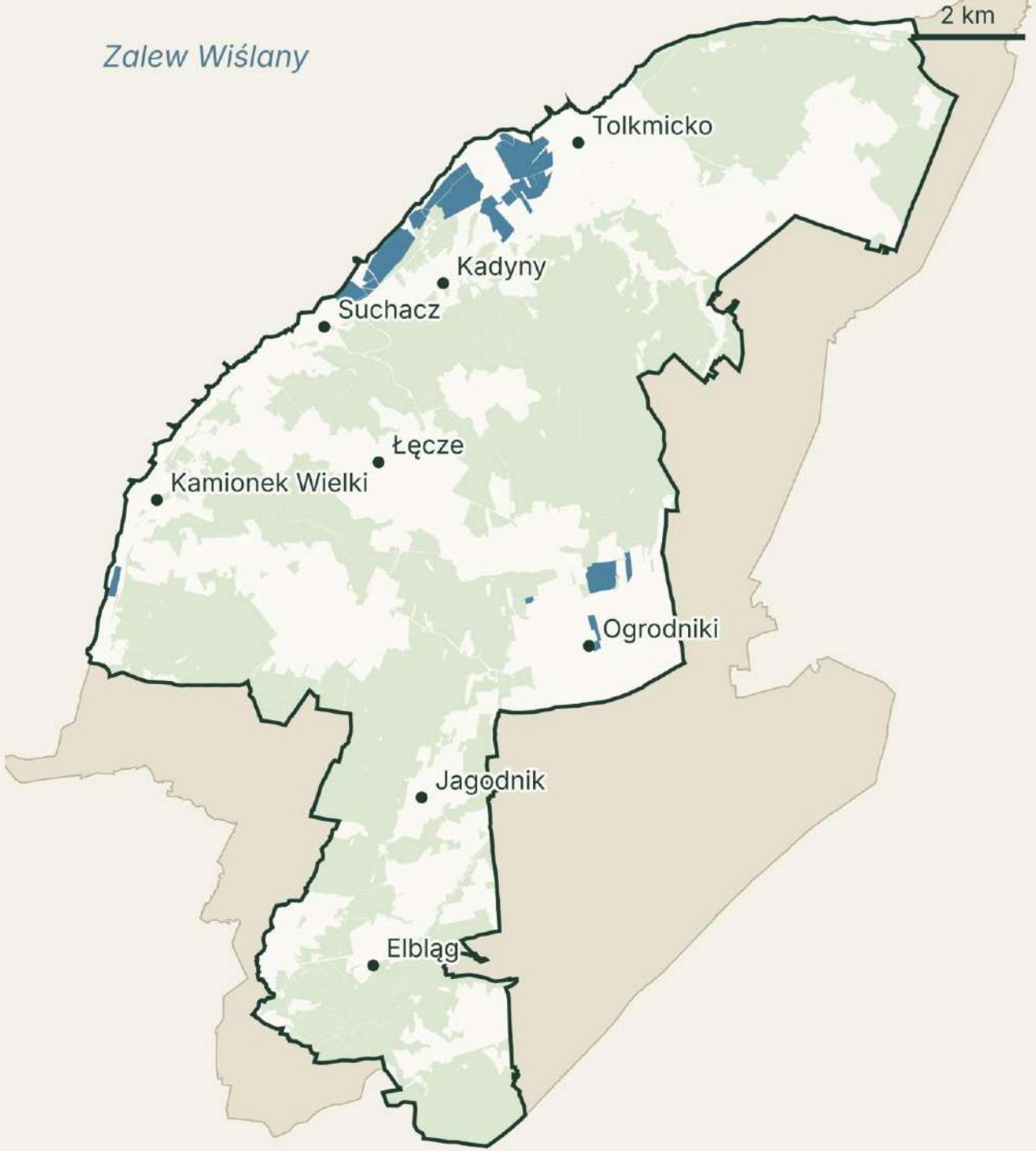

Geostanowiska: ochrona i ekspozycja

ZAGROŻENIE

Zarastanie i zasypywanie odsłonięć, nielegalne pozyskiwanie surowców, dzikie wysypiska

CEL OCHRONY

Objęcie dodatkowymi formami ochrony najcenniejszych odsłonięć, źródeł i form rzeźby

DZIAŁANIE W PLANIE

Stanowisko dokumentacyjne „Wyrobisko Kadyny” (C_I_5)

Zachowanie głazów narzutowych i źródliska

Przygotowanie ścian kopalni iłów do ekspozycji, okresowe odsłanianie

Zalecenia i rekomendacje: § 5 pkt 9 lit. a–c, pkt 10; § 12 ust. 1 · geostanowiska m.in. Święty Kamień, Wielki Kamień, jar Kamienicy, dolina Grabianki

OPERAT 1 · UZUPEŁNIENIE

Gleby na stokach i odpady

ZAGROŻENIE

Uprawa płużna na stromych stokach; dzikie wysypiska u podnóża strefy krawędziowej i nad Zalewem

CEL OCHRONY

Zmniejszenie powierzchni erozji wodnej i uprawowej; ograniczenie nielegalnego pozbywania się odpadów

DZIAŁANIE W PLANIE

Orka w poprzek stoku, płodozmian, miedze i zadrzewienia śródpolne

Zadarnianie lub zalesianie stoków najbardziej nachylonych

Likwidacja i kontrola dzikich wysypisk

Zalecenia: § 5 pkt 13 lit. a–d, pkt 14

02

OPERAT 2

Szata roślinna i grzyby

Buczyny, grądy i łęgi, łąki i mokradła krajobrazu rolniczego oraz bogata flora naczyniowa, mszaków i biota grzybów i porostów

Co najbardziej zagraża szacie roślinnej i grzybom

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Gospodarka leśna	Eksploatacyjny charakter gospodarki, intensyfikacja pozyskania drewna, prace na stromych stokach	Trwałe zmiany zbiorowisk leśnych, utrata cennych płatów, erozja
Gospodarka leśna	Usuwanie martwego drewna, drzew dziuplastych i starych	Utrata siedlisk mszaków, porostów i grzybów, w tym gatunków puszczańskich
Rolnictwo	Zaniechanie koszenia i wypasu, zalesianie łąk i muraw, intensywna chemizacja	Zarastanie łąk trzciną i krzewami, utrata gatunków
Gatunki obce	Rdestowce, nawłocie, niecierpki, barszcze, czeremcha amerykańska	Wypieranie gatunków rodzimych

> Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 (kategorie VI, VII, X)

Trzy cele w zakresie szaty roślinnej

ŁĄKI I MOKRADŁA

Zachowanie różnorodności ekosystemów nieleśnych (m.in. siedlisko 6510) przez ekstensywne użytkowanie kośne i pastwiskowe

ZBIOROWISKA LEŚNE

Zachowanie buczyn (9110, 9130), grądów (9160), dąbrów (9190), łęgów (91E0, 91F0) i brzezin bagiennych (91D0-1) przez hodowlę zgodną z naturą

GATUNKI

Ochrona stanowisk gatunków roślin, mszaków, porostów i grzybów specjalnej troski; usuwanie gatunków inwazyjnych

§ 1 ust. 2 pkt 2 lit. a–c

Lasy: starolasy, rębnia przerębowa, martwe drewno

ZAGROŻENIE

Intensyfikacja pozyskania drewna i rębnie zupełne w buczynach, grądach, a nawet olsach; usuwanie martwego drewna

→

CEL OCHRONY

Zachowanie trwałości i naturalnego charakteru zbiorowisk leśnych

→

DZIAŁANIE W PLANIE

Wyłączenie starolasów z użytkowania (BM_II_1)

Rębnia przerębowa (BM_II_2), bez rębni zupełnych

Min. 10 m³/ha martwego drewna, w tym 3 duże drzewa/ha (BM_II_4)

Zalecenia: § 6 pkt 1 lit. a–b, pkt 3 lit. a–c · Ustalenie do mpzp: § 16 ust. 4 pkt 1 lit. a (zachowanie powierzchni lasów)

OPERAT 2 · MAPA

Lasy wyłączone z użytkowania i rębnia przerębowa

2 422 ha BM_II_1 – wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego

4 396 ha BM_II_2 – rębnia przerębowa (V)

7 110 ha BM_II_4 – zwiększenie udziału martwego drewna

granica Parku otulina

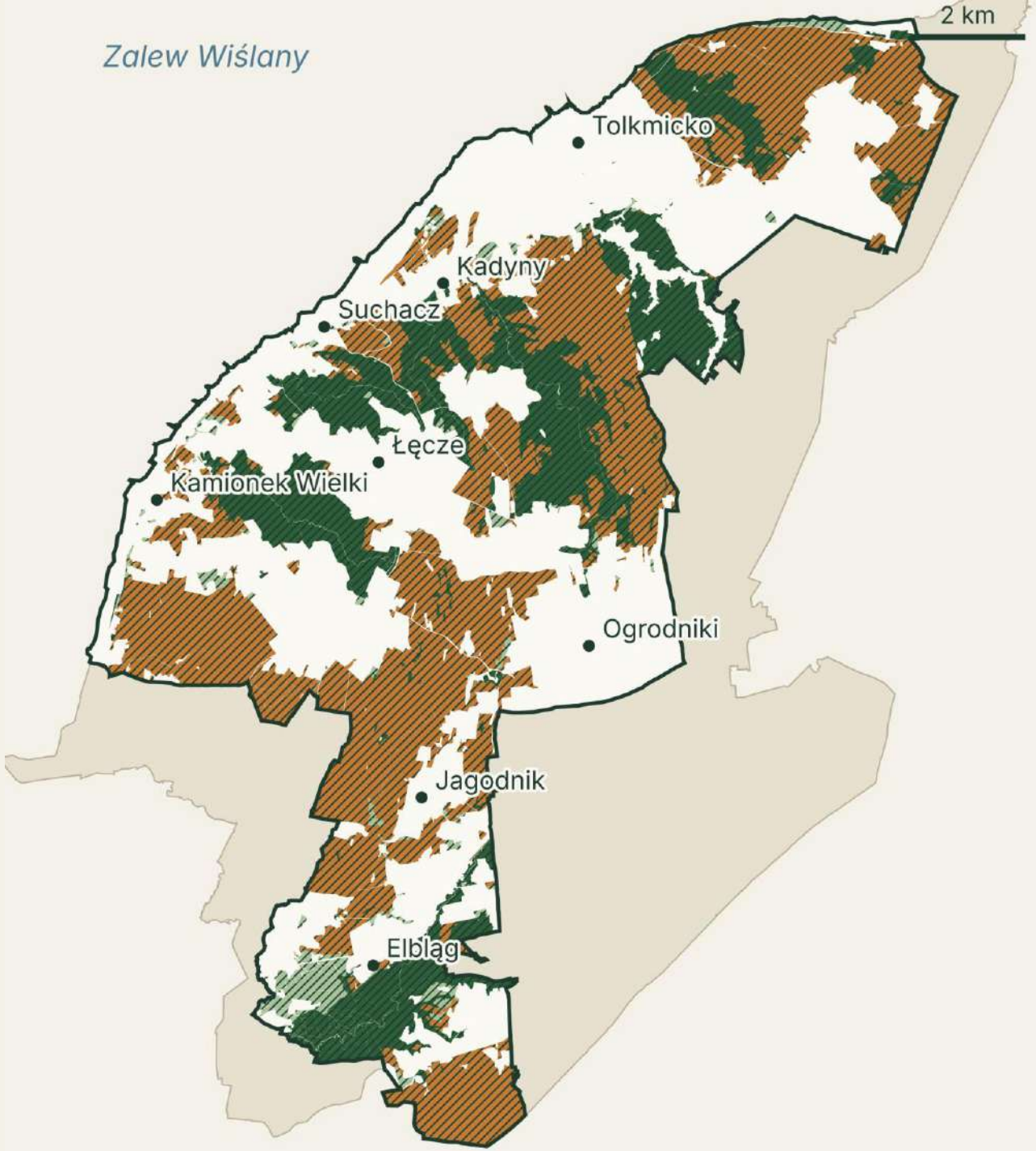

Łąki: ekstensywne użytkowanie zamiast zarastania

ZAGROŻENIE

Odchodzenie od koszenia i wypasu, zalesianie, przekształcanie w grunty orne i pod zabudowę

→

CEL OCHRONY

Zachowanie i przywracanie siedlisk łąkowych, w szczególności w rejonie Kadyn, Kikołów, Tolkmicka i Zatoki Elbląskiej

→

DZIAŁANIE W PLANIE

Koszenie i wypas w strefach BM_I_1, z wycinką nalotu i pozostawieniem kęp drzew

Naturalna sukcesja w strefach BM_I_3

Bez zabudowy, zaorywania i zalesiania łąk

Zalecenia: § 6 pkt 4 lit. a–d · Ustalenia do mpzp: § 16 ust. 4 pkt 1 lit. g, h, j (zakaz zalesiania muraw, przekształcania łąk dolinnych, zabudowy cennych zbiorowisk)

Krajobrazy otwarte i obszary sukcesji

288 ha BM_I_1 – ekstensywne użytkowanie kośne i pastwiskowe

34 ha BM_I_3 – pozostawienie do naturalnej sukcesji

granica Parku · otulina · lasy

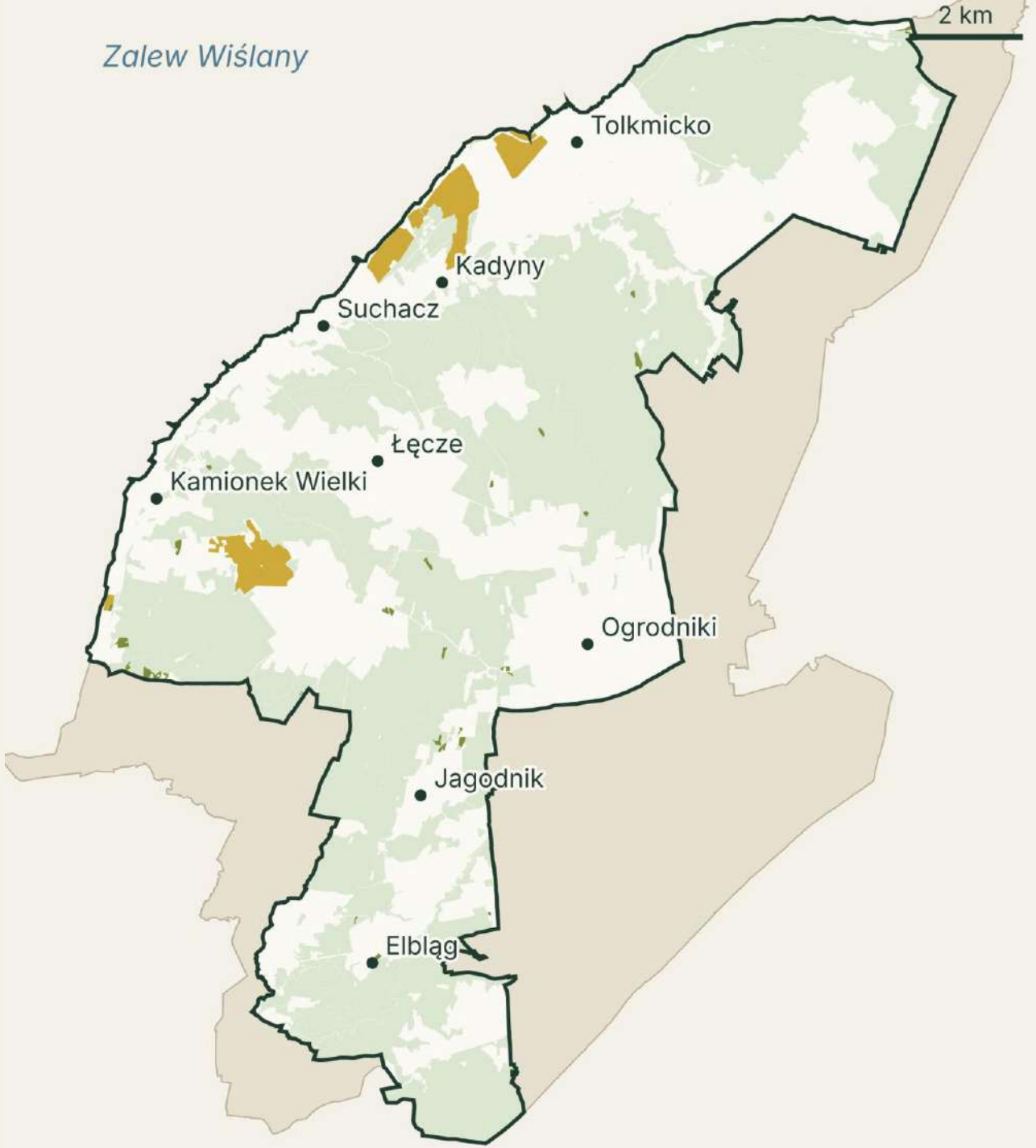

Nowe formy ochrony dla najcenniejszych obszarów

ZAGROŻENIE

Presja na doliny erozyjne, buczyny, grądy i łęgi poza rezerwatami; brak ochrony prawnej cennych mokradeł

→

CEL OCHRONY

Objęcie dodatkowymi formami ochrony najcenniejszych zbiorowisk i stanowisk gatunków

→

DZIAŁANIE W PLANIE

5 nowych rezerwatów dolin i powiększenie „Doliny Stradanki” oraz „Kadyńskiego Lasu” (C_I_1)

Użytki ekologiczne (C_I_3) i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (C_I_4)

Otuliny 4 rezerwatów (C_I_2)

Rekomendacje: § 6 pkt 6 lit. a, § 12 ust. 1 · otulina zasadna, o ile teren nie zostanie objęty inną formą ochrony

Rekomendowane formy ochrony przyrody

1 983 ha — C_I_1 – rezerwaty: Dolina Grabianki, Kamienicy, Kieli, Olszanki, Potoku Suchacz; powiększenia

203 ha — C_I_3 – użytki ekologiczne

470 ha — C_I_4 – zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

66 ha — C_I_2 – otuliny rezerwatów (las w pasie 30 m)

granica Parku · otulina · lasy

istniejące rezerwaty przyrody (BW)

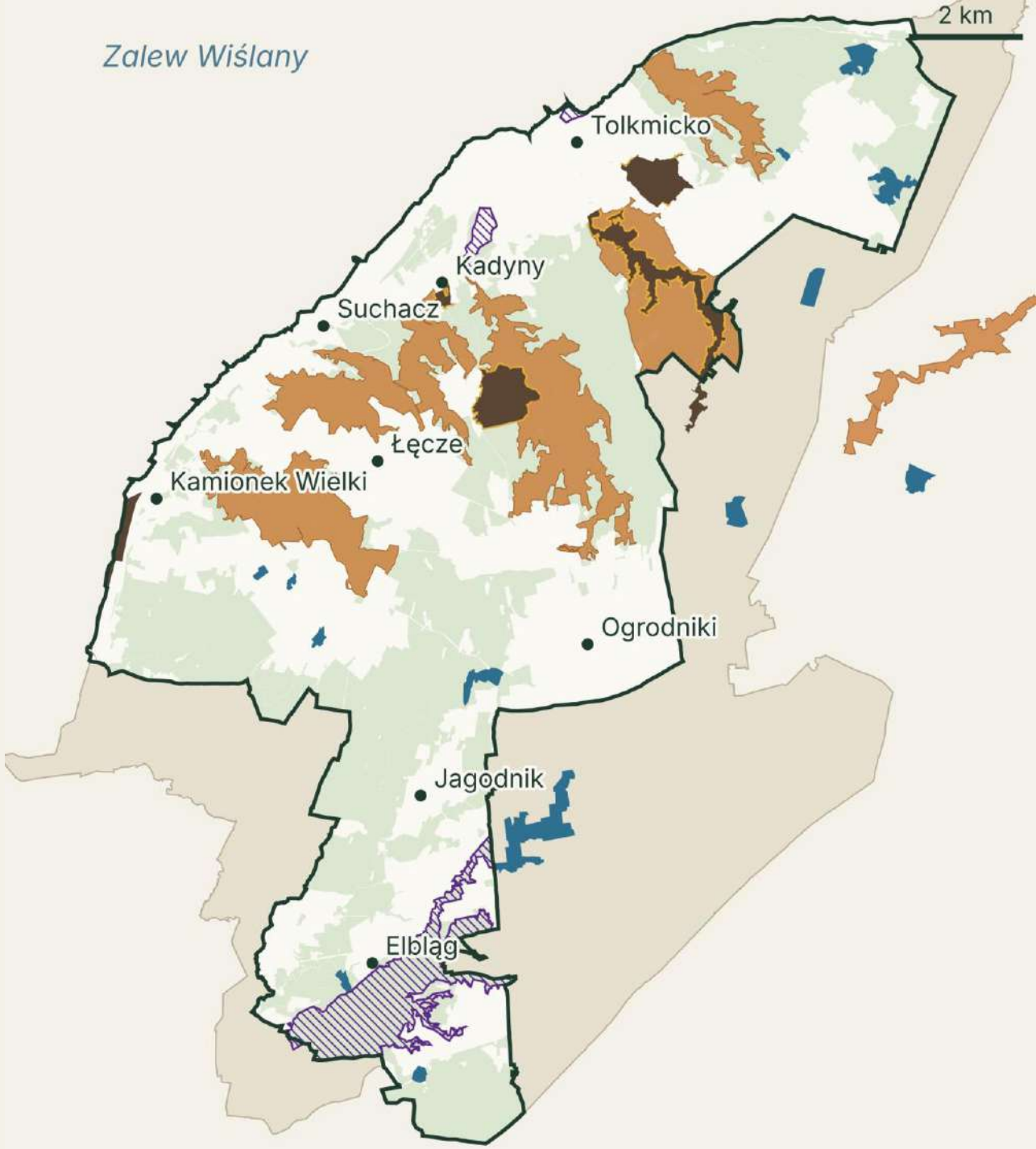

03

OPERAT 3

Zwierzęta

Ptaki leśne i drapieżne, nietoperze (w tym mopek), płazy, wydra i bóbr oraz korytarz migracyjny Lasów Kadyńskich

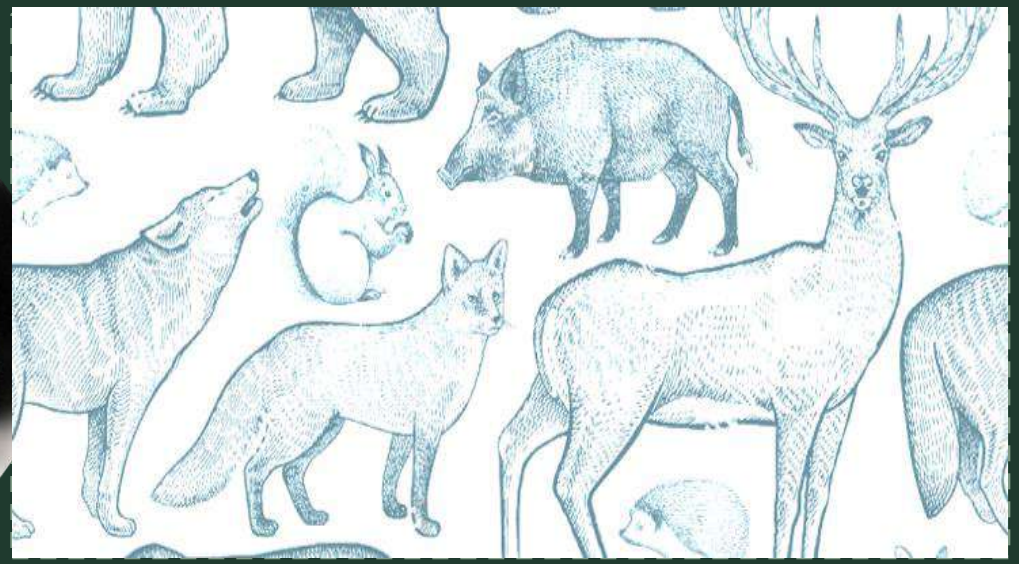

Co zagraża faunie Parku

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Gospodarka leśna	Usuwanie starych, dziuplastych i martwych drzew	Utrata siedlisk dzięciołów, nietoperzy, owadów saproksylicznych, ubożenie fauny
Susza	Postępująca przewlekła susza, działania antropogeniczne zaburzające stosunki wodne i poziom wód gruntowych	Skumulowany z innymi czynnikami postępujący spadek występowania najcenniejszych gatunków
Komunikacja	Drogi wojewódzkie 503 i 504, rozwój dróg lokalnych zagęszczenie zabudowy i infrastruktury jako bariery dla spójności obszaru	Śmiertelność na drogach, przerwanie korytarzy migracji, ubytek siedlisk
Gatunki obce	jenot, wizon amerykański, szop pracz; psy i koty pozostawione bez nadzoru	Presja drapieżnicza na ptaki i płazy
Zmiana sposobu użytkowania	Utrata siedlisk przez zmiany w sposobie użytkowania terenów otwartych	Ubożenie fauny
Zanieczyszczenia	Światło i hałas przy zabudowie i obiektach turystycznych	Zaburzenie aktywności nietoperzy, owadów i ptaków

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 i ust. 2 (kategorie IV, VI, IX, X)

Cele ochrony zwierząt

GATUNKI RZADKIE

Rozpoznanie, monitoring i ochrona czynna, wdrażanie zaleceń poprawiających stan zachowania

KORYTARZE

Ciągłość korytarzy migracji dużych ssaków (wilk, ryś), łączność siedlisk i obszarów chronionych, likwidacja barier

STARE LASY

Zmiany w zasadach gospodarowania drzewostanem , zwiększenie udziału martwego drewna w tym stojącego

KRAJOBRAZ ROLNICZY

Ekstensywne użytkowanie, zachowanie terenów otwartych oraz mozaiki pól i alei jako miejsc żerowania i siedlisk fauny

WODY

Ochrona małych zbiorników, źródeł i cieków jako miejsc rozrodu i migracji, akumulacja wody w siedliskach

PRESJA CZŁOWIEKA

Ograniczenie gatunków inwazyjnych, niekontrolowanego przekształcania terenów i rozwoju infrastruktury na terenach nezagospodarowanych

§ 1 ust. 2 pkt 3 lit. a–h

Ochrona gatunków i siedlisk

ZAGROŻENIE

Zanik siedlisk ptaków łąkowych; zanikanie gatunków związanych ze starodrzewiem, wysychanie obszaru, konflikt metod dotychczasowego gospodarowania z celami obszarów Natura 2000, oraz celami dla których powołano Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej

CEL OCHRONY

Ochrona czynna i bierna gatunków, poprawa parametrów oceny siedlisk leśnych kluczowych dla funkcjonowania gatunków fauny w tym przedmiotów ochrony Natura 2000 oraz ujętych w celach funkcjonowania parku

DZIAŁANIE W PLANIE

Szczególnie działania w strefach:
BM_II_2 – Stosowanie rębni złożonych (IV) lub przerębowej (V),
BM_II_1 – Wyłączenie drzewostanów z użytkowania gospodarczego (pozyskania drewna),
BM_II_4 – Utrzymanie zasobów martwego drewna, w tym stojącego w siedliskach przyrodniczych,
BM_III_1 – Spowolnienie odpływu wód z obszarów podmokłych i źródliskowych, w tym poprzez budowę lub odbudowę jazów lub progów piętrzących, niezaburzających możliwości migracji organizmów wodnych,

Zalecenia: § 7 pkt 2 lit. a–c · w obszarach Natura 2000 obowiązują ich plany ochrony i PZO (§ 3 uchwały)

OPERAT 3

Drogi i korytarze migracji

ZAGROŻENIE

Ruch na drogach 503 i 504 przecinających kompleksy leśne; grodzenie, rozwój zabudowy i intensyfikacja ruchu na drogach gruntowych, infrastruktura jako bariera i zajęcie terenu

CEL OCHRONY

Trwałość i ciągłość korytarzy ekologicznych, mniejsza śmiertelność na drogach

DZIAŁANIE W PLANIE

Przejścia dla zwierząt i ogrodzenia naprowadzające przy przebudowie dróg 503 i 504

Stałe przejścia dla herpetofauny Zachowanie drożności korytarzy migracji

Wyłączenie zabudowy i nowych dróg w strefach BM_VI_3 (mpzp)

Zalecenia: § 7 pkt 6 lit. a–c, § 11 pkt 3 · Ustalenie do mpzp: § 16 ust. 4 pkt 1 lit. f

04

OPERAT 4

Krajobraz

Panoramy Zalewu Wiślanego z krawędzi wysoczyzny, leśne doliny i wąwozy, wnętrza krajobrazowe,
mozaika pól i aleje przydrożne, historyczne wsie i zabytki

Co zagraża walorom krajobrazowym

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Urbanizacja	Rozpraszanie zabudowy letniskowej i mieszkaniowej, formy obce krajobrazowi, zabudowa na eksponowanych wzniesieniach	Zanik terenów otwartych, utrata charakteru wsi, powstanie dominant zaburzających panoramy, chaos przestrzenny
Urbanizacja	Brak uchwał krajobrazowych – reklamy, tablice, ogrodzenia	Chaos wizualny
Energetyka i infrastruktura techniczna	Budowa dużych przedsięwzięć energetycznych, presja OZE, wiatraki w otulinie, maszty tel-kom.	Powstawanie dominant technicznych, antropogenizacja krajobrazu
Gospodarka leśna	Intensywne pozyskanie drewna na zboczach dolin i jarów, niszczenie zboczy, uruchamianie erozji, niszczenie dróg i den dolin oraz stref źródliskowych	Dewaloryzacja krajobrazu i obniżenie atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej, rozwój procesów erozji zboczy i wynoszenie materiału ciekami

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 i ust. 2 (kategorie I i III)

Cele ochrony krajobrazu

WIDOKI

Ochrona walorów widokowych - punktów, ciągów i osi, przedpoli ekspozycji i dróg krajobrazowych

DOLINY

Ochrona naturalnego charakteru dolin leśnych i cieków uchodzących do Zalewu

KRAJOBRAZ ROLNICZY

Ochrona walorów widokowych - mozaiki pól, miedz, zadrzewień i mokradeł śródpolnych

RZEŹBA

Ochrona unikatowej rzeźby terenu - głęboko wciętych dolin, wąwozów i jarów jako elementu fizjonomii

BRZEG ZALEWU

Ochrona walorów widokowych strefy brzegowej – ograniczenie wykaszania trzcin i lokalizacji nowych obiektów

ZABUDOWA

Zachowanie walorów historycznej zabudowy i układu – Kadyny, Kikoły, Łęcze, Pogrodzie, Ostrogóra

§ 1 ust. 2 pkt 4 lit. a–h

Strefy ochrony krajobrazów – jedyne zakazy wiążące wprost

ZAŁĄCZNIK NR 2

- 14 stref w krajobrazach priorytetowych z audytu krajobrazowego województwa
- Bogdaniec, Góra Mostowa, Kadyny (3 strefy), Kamionek Wielki, Kikoły, Łęcze (2), Pęklewo, Polana Ostrogóra, Połoniny, Tolkmicko (2)

ZAKAZY (ART. 17 UST. 1A)

- A_I_1 (bez mpzp): zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych i zalesiania
- A_I_2 (z mpzp): zakaz lokalizowania nowych obiektów budowlanych i zalesiania

> Postanowienia są aktem prawa miejscowego (art. 20 ust. 4a). Strefy A_I ujmuje się w planach ogólnych jako strefy otwarte SO (§ 15 pkt 1 lit. a)

OPERAT 4 · MAPA

Strefy ochrony krajobrazów A_I

69 ha — A_I_1 – tereny bez miejscowych planów

290 ha — A_I_2 – tereny objęte miejscowymi planami

granica Parku · otulina · lasy

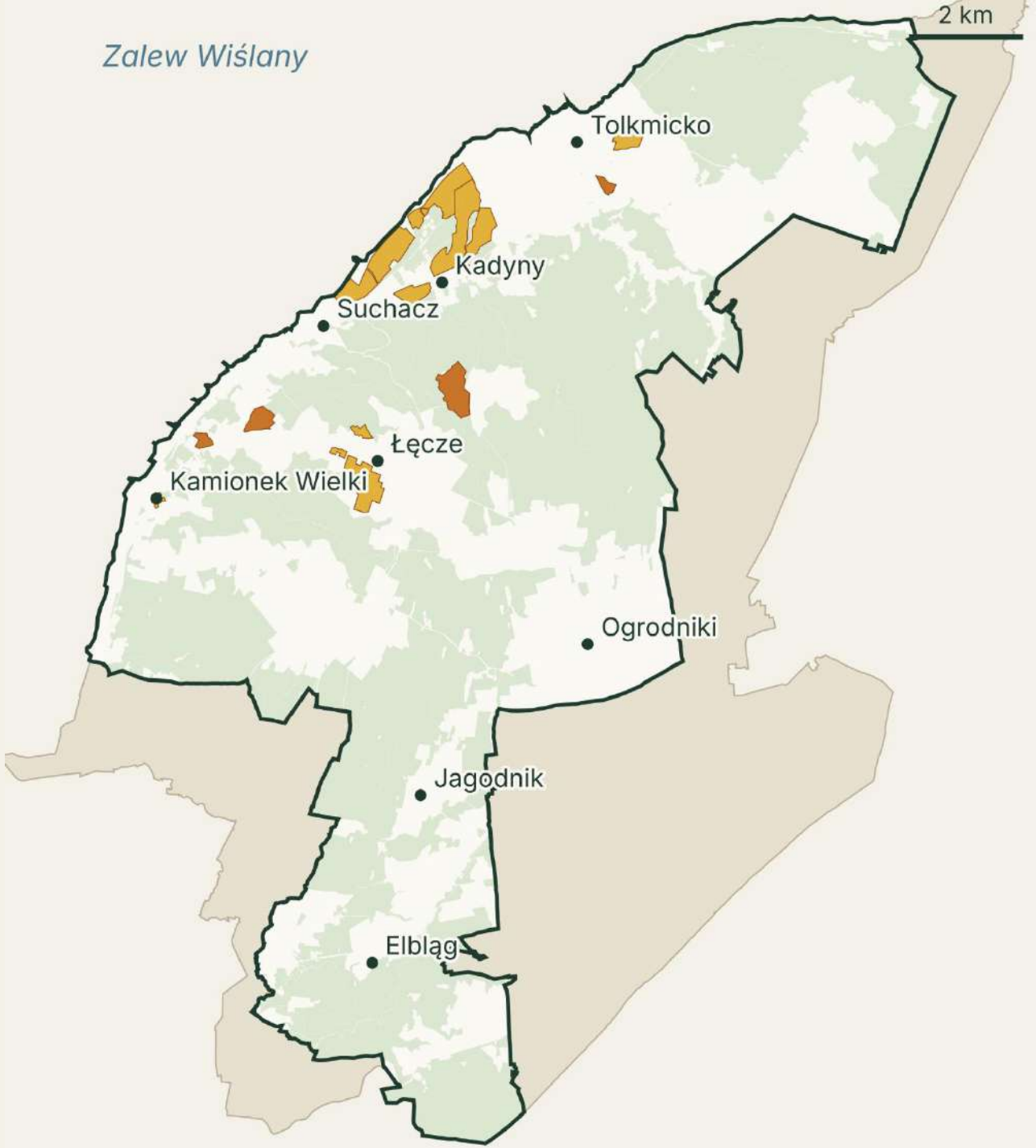

Elementy widokowe:

- 45 PUNKTÓW WIDOKOWYCH
- 21 CIĄGÓW WIDOKOWYCH
- 6 DRÓG KRAJOBRAZOWYCH
- 5 OSI WIDOKOWYCH
- 23 ALEJE PRZYDROŻNE
- 34 PRZEDPOLA EKSPOZYCJI
- 25 WNĘTRZ KRAJOBRAZOWYCH
- 34 CENNE KRAJOBRAZY LOKALNE
- 23 DOMINANTY KRAJOBRAZOWE

Zalecenia: § 8 pkt 1 lit. b–h · w otulinie: strefy O_II (§ 17)

Przedpola widokowe: bez obiektów zasłaniających widok

ZAGROŻENIE

Zabudowa, dominanty wysokościowe i OZE w przedpolach panoram; zalesienia zasłaniające widoki

CEL OCHRONY

Ochrona i ekspozycja punktów, ciągów, osi, przedpoli widokowych i wnętrz krajobrazowych

DZIAŁANIE W PLANIE

Zakaz zabudowy w BM_VI_1 i zalesiania w BM_VI_5

Zakaz obiektów zaburzających widok w BM_VI_2 (m.in. OZE, maszty)

Analizy wizualne i przegląd widoków co 5 lat

Zalecenia: § 8 pkt 1 lit. b–h · w otulinie: strefy O_II (§ 17)

Aleje drogowe – niedoceniany walor krajobrazu

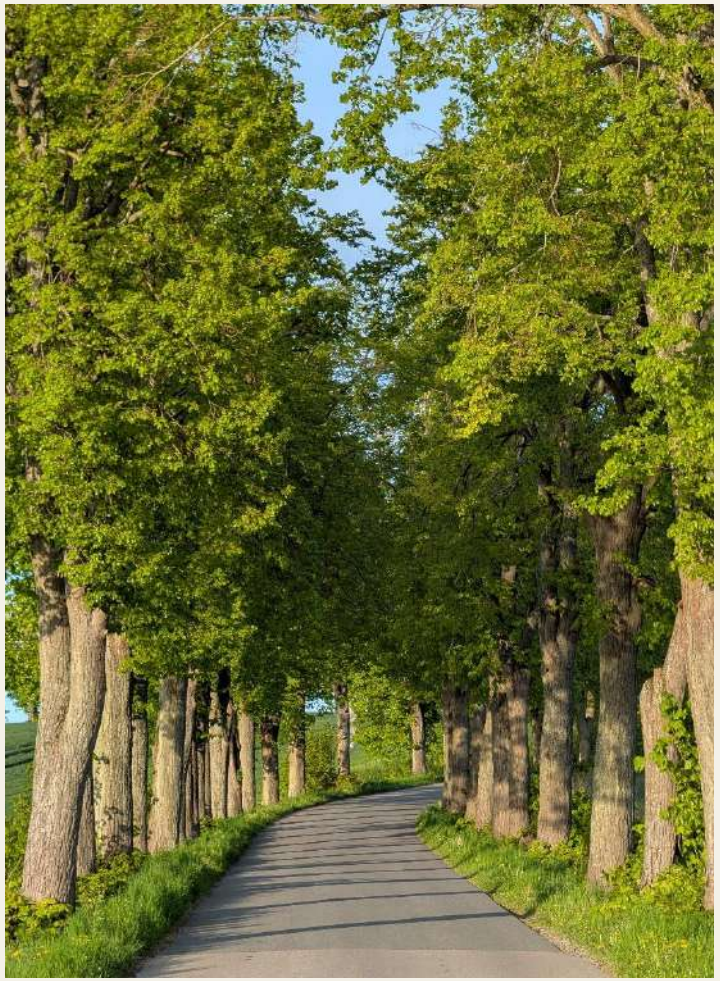

DZIAŁANIE W PLANIE

prowadzenie działań ochrony, restytucji i kształtowania układów alei przydrożnych, stanowiących specyficzny i unikatowy walor krajobrazowy

Przedpola widokowe i tereny wyłączone spod zabudowy

350 ha BM_VI_2 – przedpola widokowe w Parku

359 ha BM_VI_1 i BM_VI_5 – tereny wyłączone spod zabudowy i z zalesień

348 ha O_II – przedpola widoków na Park w otulinie

granica Parku · otulina · lasy

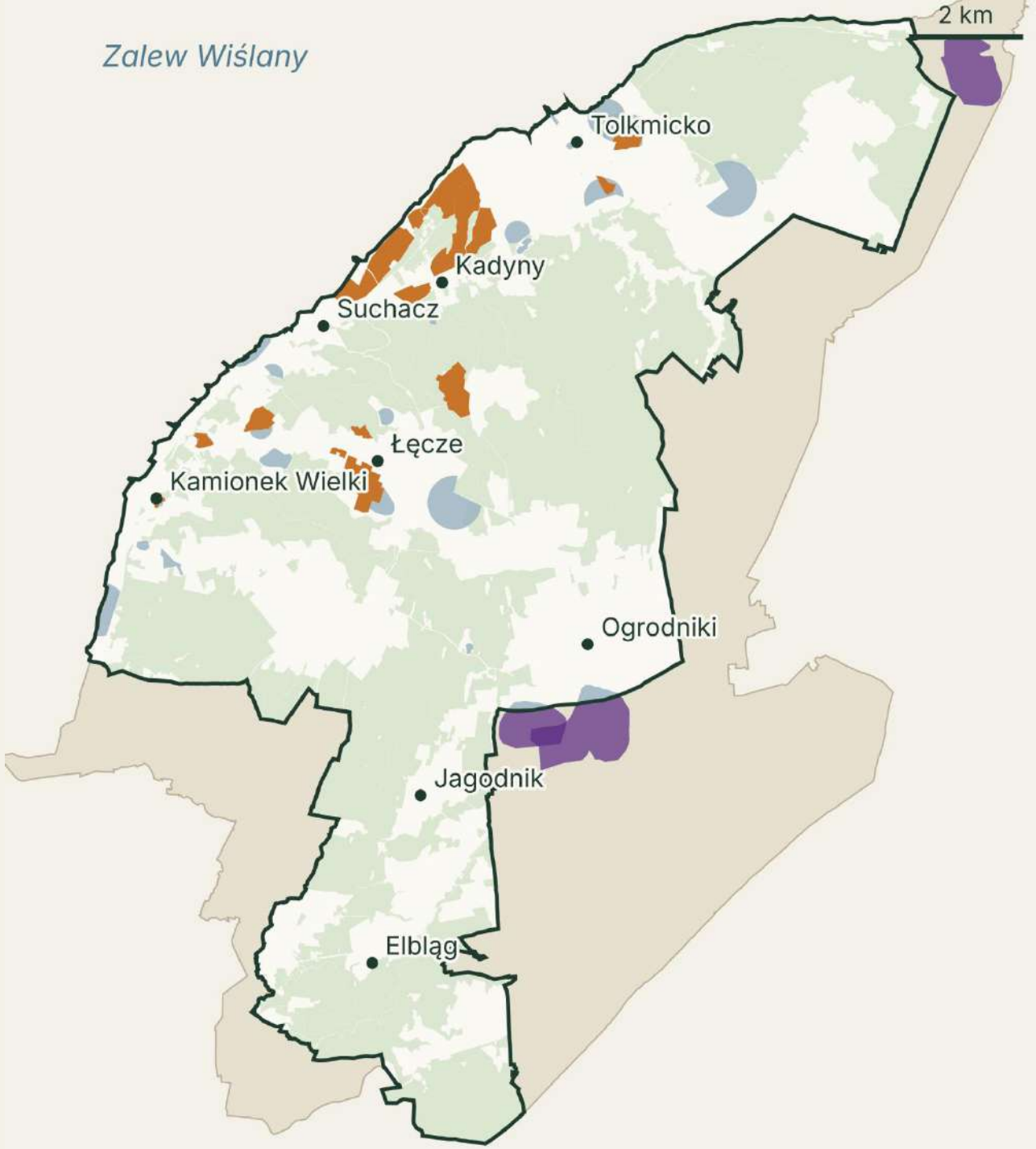

Porządek w przestrzeni: reklamy, maszty, ogrodzenia

ZAGROŻENIE

Nadmiar reklam i tablic, wolnostojące konstrukcje masztowe, pełne (betonowe) ogrodzenia

→

CEL OCHRONY

Ochrona krajobrazu przed chaosem wizualnym

→

DZIAŁANIE W PLANIE

Uchwały krajobrazowe gmin (art. 37a), poprzedzone analizami widokowymi

Wspólne maszty dla operatorów

Katalog dobrych praktyk dla reklam i szyldów

Zalecenia: § 8 pkt 5 lit. a–g · w otulinie: § 17

Doliny, strefa brzegowa Zalewu Wiślanego i krajobraz rolniczy

ZAGROŻENIA

Pozyskanie drewna na stromych zboczach;
lokalizacja obiektów letniskowych w sąsiedztwie strefy brzegowej;
scalenia gruntów i parcelacja pod zabudowę

CEL OCHRONY

Leśny charakter dolin,
Otwarty krajobraz strefy brzegowej
i mozaikowa struktura krajobrazu rolniczego

DZIAŁANIE W PLANIE

Zaprzestanie eksploatacji lasów na zboczach powyżej 15°

Miedze, zadrzewienia śródpolne, aleje przydrożne

Ograniczenie scaleń i parcelacji gruntów rolnych

Wprowadzanie nowych inwestycji z uwzględnieniem wyników analiz krajobrazowych

Zalecenia: § 8 pkt 1 lit. n, pkt 2 lit. a, pkt 3 lit. a–d

05

OPERAT 5

Dziedzictwo kulturowe

Grodziska pruskie, historyczne układy ruralistyczne i urbanistyczne, zespół pałacowo-folwarczny z stadniną w Kadynach, domy podcieniowe i dawne cegielnie

Co zagraża dziedzictwu kulturowemu

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Dziedzictwo	Zaniedbanie i degradacja zabytków, w tym szczególnie wartościowych dla tożsamożci regionu domów podcieniowych	Utrata wartości historycznej i tożsamości regionu
Dziedzictwo	Niewłaściwe remonty i modernizacje	Utrata wartości autentyczności poszczególnych obiektów
Urbanizacja	Zanikanie wiejskiego charakteru miejscowości oraz zasadniczych cech historycznego gospodarowania przestrzenią	Zatarcie/przekształcenia w obrębie historycznych układów oraz towarzyszących im historycznych rozłogów pól
Inne	Nielegalne poszukiwanie zabytków	Niszczenie stanowisk archeologicznych

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 (kategorie I, II, XI)

Cele ochrony dziedzictwa

ZASÓB ZABYTKOWY

Zachowanie i ekspozycja układów przestrzennych, zespołów rezydencjonalnych, domów podcieniowych i obiektów sakralnych

KRAJOBRAZ HISTORYCZNY

Ochrona stanowisk archeologicznych, w tym grodzisk pruskich i „Wałów Tolkmita”

WIEDZA

Edukacja o dziedzictwie Prusów, osadnictwie, budownictwie podcieniowym i dziedzictwie ceramicznym regionu – majolika kadyńska, grupa kadyńska

§ 1 ust. 2 pkt 5 lit. a–c

Park kulturowy „Kadyny”

ZAGROŻENIE

Degradacja układu ruralistycznego oraz cennych jego elementów (w tym zespółu pałacowo-folwarcznego, poklasztorny oraz wytwórni Majoliki) poprzez dysharmonijną zabudowę w otoczeniu

CEL OCHRONY

Zachowanie wartości historycznego układu przestrzennego, cennych jego elementów oraz ich ekspozycji

DZIAŁANIE W PLANIE

Utworzenie parku kulturowego z zespołem pałacowo-folwarcznym i stadniną (C_II_4)

Wpis Wytwórni Majoliki do rejestru (C_II_1)

Aktualizacja dokumentacji konserwatorskiej

Utworzenie przyrodniczo-historycznej ścieżki edukacyjnej z folwarku w Kadynach do d. zakładu majoliki i wyrobiska iłów (rekomendowanego stanowiska dokumentacyjnego)

Rekomendacje i zalecenia: § 9 pkt 1 lit. a, c; pkt 2 lit. d; § 12 ust. 2

Kadyny, historyczne poldery i otoczenie zabytkowych wsi

54 ha — C_II_4 – park kulturowy „Kadyny”

BM_VI_1 — historyczne rozłogi pól oraz otoczenie zabytkowej wsi **Łęcze** i wnętrza krajobrazowego polany **Ostrogóra** bez zabudowy kubaturowej

C_II_3 — strefy ochrony konserwatorskiej w mpzp (układy ruralistyczne wsi **Łęcze, Próchnik, Ogrodniki, Kamionek Wielki, Jagodnik** oraz obszar historycznych **rozłogów pól** poszczególnych miejscowości)

granica Parku · otulina · lasy

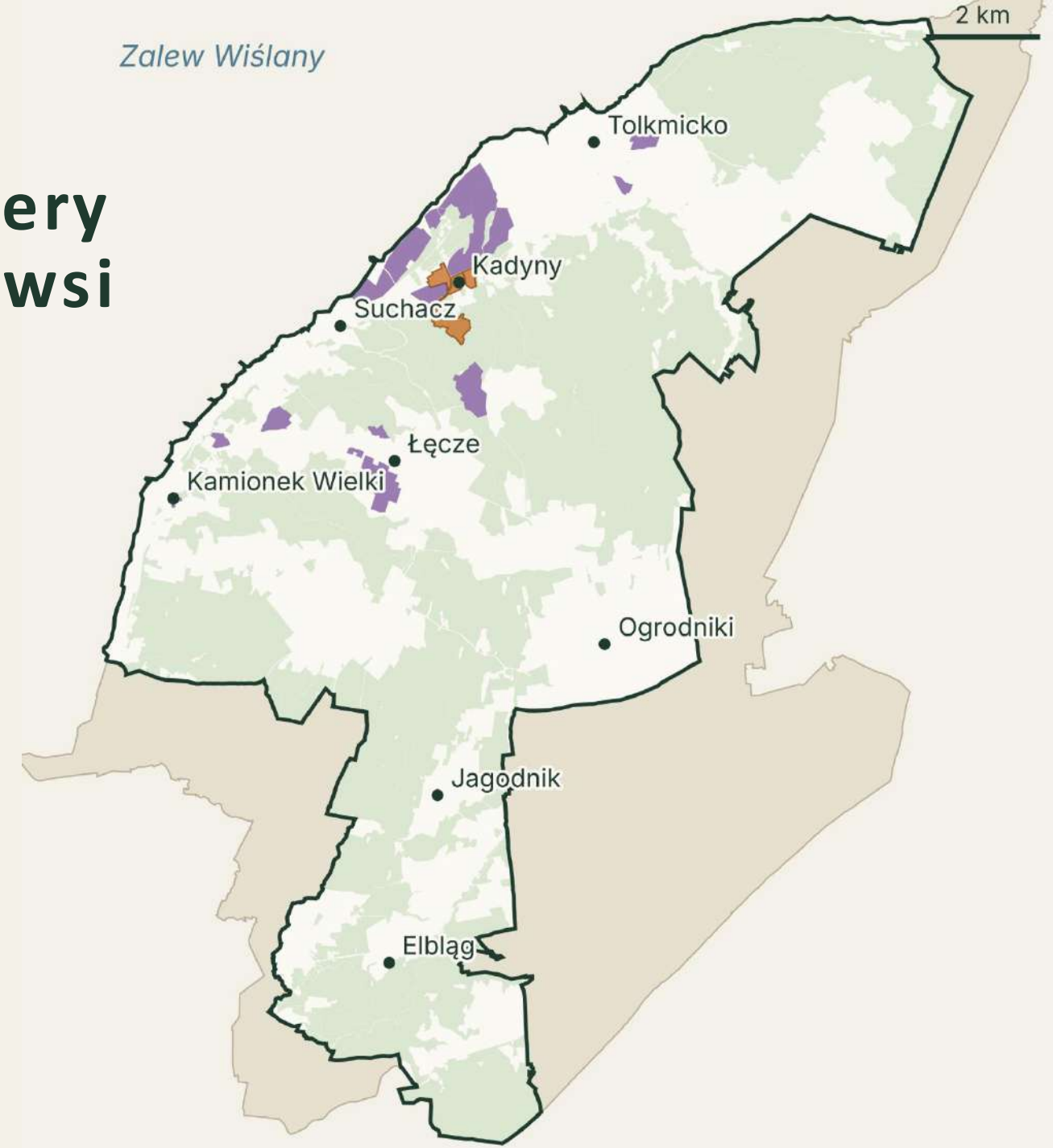

Układy ruralistyczne wsi

ZAGROŻENIE

Rozpraszanie zabudowy w obrębie historycznych rozłogów pól, formy zabudowy i zagospodarowania obce kulturowo;
zatarcie historycznych podziałów działek oraz linii zabudowy, zanik historycznych sadów oraz wycinki w obrębie historycznych alei przydrożnych

CEL OCHRONY

Kontynuacja tradycyjnych zasad gospodarowania przestrzenią

DZIAŁANIE W PLANIE

Wpis układów Łęcza i Próchnika do rejestru (C_II_1); Ogrodniki, Kamionek Wielki, Jagodnik do ewidencji (C_II_2)

Zakres i zasady ochrony historycznych układów oraz ich wartościowych elementów w zapisach mpzp

Katalog historycznych form zabudowy

Zalecenia: § 9 pkt 1 lit. b, d–h · Ustalenia do mpzp: § 16 ust. 3 pkt 1 lit. b–d

Obiekty: domy podcieniowe, cegielnie, cmentarze

ZAGROŻENIE

Postępująca degradacja domów podcieniowych i zespołów cegielni; zarastanie nieczynnych cmentarzy oraz zanik elementów ich zagospodarowania

CEL OCHRONY

Dokumentowanie i konserwacja zasobu zabytkowego

DZIAŁANIE W PLANIE

Remonty domów podcieniowych w Łęczu, Kamionku Wielkim, Próchniku i Pagórkach

Rewaloryzacja cmentarzy i parków (BM_V_6) z ochroną porostów na murach

Inwentaryzacja kapliczek i krzyży, ujęcie obiektów nie objętych ochroną w GEZ i WEZ

Zalecenia: § 9 pkt 2 lit. f, pkt 4, pkt 5 lit. a–d

OPERAT 5 · UZUPEŁNIENIE

Archeologia

ZAGROŻENIE

Prace ziemne bez nadzoru; poszukiwanie zabytków wykrywaczami

CEL OCHRONY

Ochrona stanowisk archeologicznych i krajobrazu historycznego

DZIAŁANIE W PLANIE

Badania lub nadzór archeologiczny w strefach BK_IV_4

Badania „Wałów Tolkmita” i grodzisk pruskich, także z LiDAR

Zalecenia: § 9 pkt 6, § 14 ust. 1 pkt 3, ust. 3 pkt 27

Dziedzictwo w ofercie edukacyjnej i turystycznej

Szlaki

Szlak Grodzisk Pruskich (Tolkmicko – Wały Tolkmita – Nowinka – Chojnowo – Święty Kamień), Nadzalewowy Szlak Portów Ceglarskich oraz głazów narzutowych

Ścieżki

Ścieżka edukacyjna w Kadynach: zespół folwarczny, dawny zakład majoliki, wyrobisko iłów

Obiekty

Adaptacja cegielni, domów podcieniowych i folwarków na cele kulturalne i edukacyjne

Zalecenia: § 9 pkt 7 lit. a–d, § 14 ust. 2 pkt 3 i 5, ust. 3 pkt 17 i 36

06

OPERAT 6

Turystyka, rekreacja i edukacja

Park blisko Elbląga i nad Zalewem: duża presja rekreacyjna w Bażantarni, średnia nad brzegiem Zalewu, mniejsza w dolinach

Co zagraża Parkowi ze strony turystyki

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Turystyka	Koncentracja ruchu turystycznego, w tym dalsza intensyfikacja w parku leśnym Bażantarnia	Zadeptywanie runa, niszczenie siedlisk
Turystyka	MTB, quady i motocykle w dolinach i lasach	Erozja stoków, niszczenie stanowisk gatunków
Turystyka	Penetracja poza szlakami, brak ciągłości szlaków	Wydeptywanie, płoszenie ptaków, śmieci
Turystyka	Tworzenie plaż: wycinanie szuwarów, wysypywanie piasku	Niszczenie strefy brzegowej Zalewu

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 (kategoria V) i ust. 2 (kategoria IV)

Cele w zakresie turystyki i edukacji

ROZWÓJ

Turystyka dostosowana do chłonności Parku, w tym turystyka wodna na Zalewie

OCHRONA

Kanalizacja ruchu w wybranych fragmentach Parki (Bażantarnia, MTB)

ŚWIADOMOŚĆ

Budowanie wiedzy mieszkańców, turystów i decydentów o walorach Parku

ZAPLECZE

Rozwój infrastruktury i zaplecza dla turystyki i edukacji w Parku

§ 1 ust. 2 pkt 6 lit. a–d

Szlaki turystyczne i parkingi

ZAGROŻENIE

Brak ciągłości szlaków, penetracja turystyczno-rekreacyjna poza wytyczonymi szlakami, parkowanie w lasach, degradacja szlaków, w tym na skutek prac leśnych

CEL OCHRONY

Utrzymanie i rozwój sieci szlaków turystycznych oraz infrastruktury towarzyszącej przy zachowaniu walorów Parku

DZIAŁANIE W PLANIE

Układ pętlowy szlaków i wytyczenie szlaków konnych (na podstawie porozumień)

Proponowane do utworzenia szlaki, np. Nadzalewowy Szlak Portów Ceglarskich

Urządzenie lub doposażenie parkingów istotnych dla obsługi ruchu turystycznego BM_VII_2

Zalecenia: § 14 ust. 3 pkt 10–20, 25

Nowe ścieżki i obiekty edukacyjne

Ścieżki

Tolkmicko – dolina Stradanki – Nowinka (BM_VII_8.5),

Kadyny – w ramach proponowanego Parku Kulturowego - zespół folwarczny wraz z otoczeniem, dawny zakład majoliki oraz wyrobisko gliny ze śladami dawnej eksploatacji (BM_VII_8.6)

Ścieżka edukacyjna w dolinie Kumieli

Obiekty

Dwa dodatkowe obiekty edukacyjno-wystawiennicze: w parku leśnym Bażantarnia i w Kadynach

Zasady

Cały Park udostępniony dla nauki

Priorytet badań dolin erozyjnych, ruchów masowych i brzegu Zalewu

Zajęcia z edukacyjne z uwzględnieniem okresów lęgowych, bez ujawniania lokalizacji stanowisk gatunków wrażliwych

Zalecenia: § 14 ust. 2 pkt 2–6 i 11 · tematy edukacji: § 14 ust. 2 pkt 12 lit. a–r

Punkty widokowe: 40 w Parku i 6 w otulinie

Strefy BM_VII_5	Co zaleca Plan
BM_VII_5.1–5.5	istniejące – do utrzymania (widok i stan urządzeń)
BM_VII_5.6–5.7	istniejące – do poprawy: dojście, odsłonięcie widoku na Zalew
BM_VII_5.8	istniejący – do udostępnienia (teren prywatny)
BM_VII_5.9–5.18	nowe – do zagospodarowania i oznaczenia w aplikacji
BM_VII_5.19–5.40	do oznaczenia na mapach – bez zagospodarowania
O_III.1–6	w otulinie: z widokiem na Park, m.in. Góra Srebrna i Góra Chrobrego

Zalecenia: § 14 ust. 3 pkt 21 · forma: niskie, częściowo zadaszone platformy z naturalnych materiałów (§ 8 pkt 1 lit. i–j)

OPERAT 6 · MAPA

Szlaki, ścieżki i punkty widokowe

5.1–5.5	punkty do utrzymania
5.6–5.8	do poprawy lub udostępnienia
5.9–5.18	do zagospodarowania
5.19–5.40	do oznaczenia
O_III	punkty w otulinie i otoczeniu z widokiem na Park
BM_VII_1	szlaki rowerowe
BM_VII_1	szlaki piesze
BM_VII_8	ścieżki edukacyjne

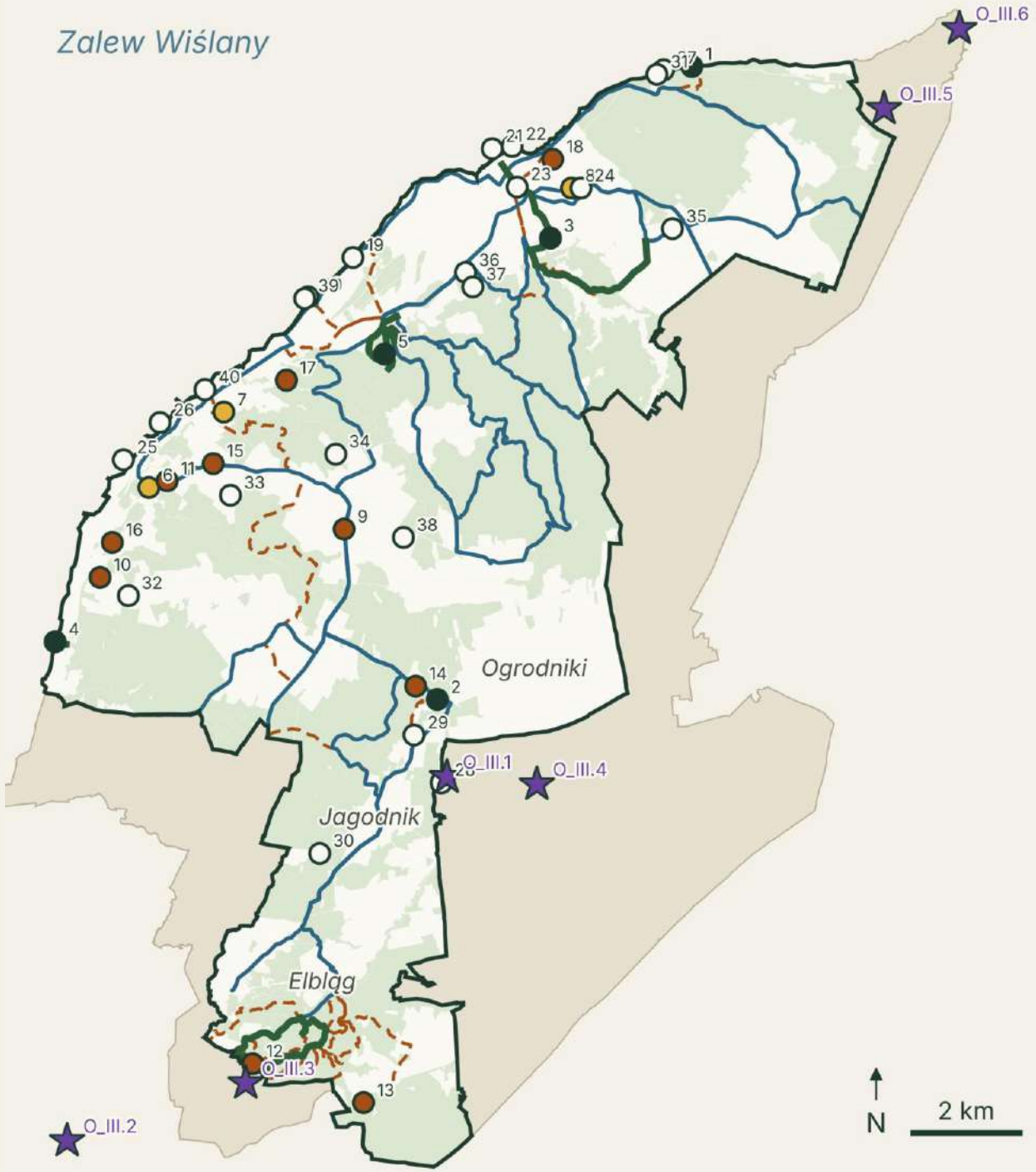

Zalew Wiślany

ZAGROŻENIE

Przekształcenia strefy brzegowej, w tym na skutek rozwoju infrastruktury portów i przystani, niekontrolowanego rozwoju miejsc plażowania i kąpieli, wykaszanie trzcin

CEL OCHRONY

Zrównoważony rozwój turystyki i rekreacji wodnej - priorytet ochrony strefy brzegowej

DZIAŁANIE W PLANIE

Porty i przystanie (BM_VII_4) – istniejące i planowane przystanie morskie (m.in. Nadbrzeże, Suchacz, Pęklewo) port w Tolkmicku

Dopuszczenie odtworzenia historycznych portów cegielnianych

Miejsca wypoczynku nad wodą m.in. w Tolkmicku, Kadynach, Suchaczu, Nadbrzeżu

Niskie platformy i czatownie do obserwacji ptaków

Zalecenia: § 14 ust. 3 pkt 15, 16, 22 · strefy BM_VII_3 i BM_VII_4

Park leśny Bażantarnia

ZAGROŻENIE

Presja turystyczno-rekreacyjna na park leśny Bażantarnia

CEL OCHRONY

Wykorzystanie turystyczno-rekreacyjne obszaru podporządkowane zasadzie zrównoważonego rozwoju

DZIAŁANIE W PLANIE

Bażantarnia jako strefa wzmożonej aktywności rekreacyjnej Elbląga (BM_VII_6)- rozwój infrastruktury turystycznej uzależnić od oceny chłonności turystycznej i odporności ekosystemów na presję ze strony turystyki i rekreacji; eliminacja uciążliwych form rekreacji

Zalecenia: § 14 ust. 1 pkt 1–5, ust. 3 pkt 24

07

OPERAT 7

Zagospodarowanie przestrzenne

Presja zabudowy z Elbląga i Tolkmicka, plany ogólne gmin, inwestycje energetyczne

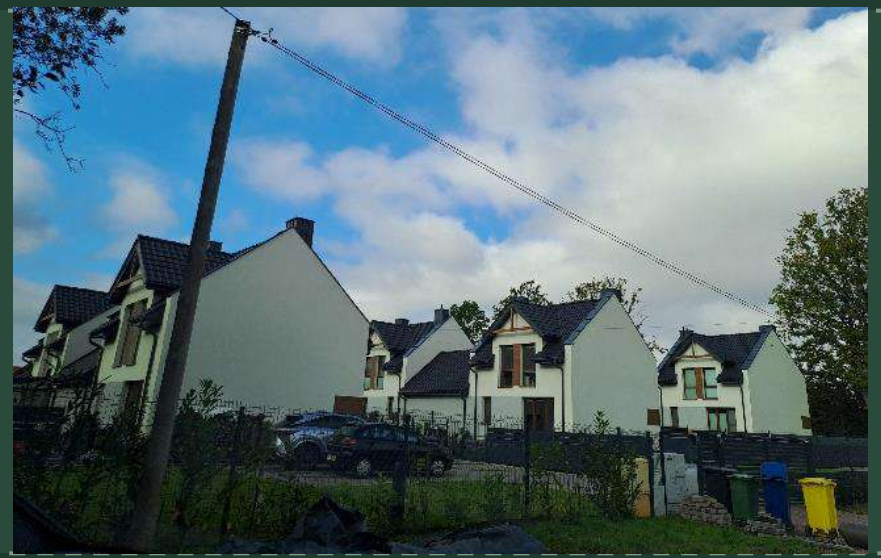

Co zagraża ładowi przestrzennemu

Kategoria	Zagrożenie	Skutek dla Parku
Urbanizacja	Rozpraszanie zabudowy na stokach i w lasach, rozwój funkcji gospodarczych	Zanik terenów otwartych, koszty infrastruktury
Energetyka	Elektrownia szczytowo-pompowa, ciepłownia, OZE	Nieodwracalne przekształcenia terenów otwartych
Komunikacja	Słaba dostępność transportu zbiorowego	Ruch samochodowy, presja parkingowa
Otoczenie	Elektrownie wiatrowe w otulinie, urbanizacja obrzeży Elbląga	Przekształcenia krajobrazu, wzrost obciążenia Parku

Wybór z tabeli zagrożeń w § 3 ust. 1 (kategorie I, III, IV) i ust. 2 (kategorie II, III)

Cele w zakresie zagospodarowania przestrzennego

ŁAD PRZESTRZENNY

Kształtowanie spójnej struktury funkcjonalno-przestrzennej, poprawa ładu przestrzennego i jakości zagospodarowania

INFRASTRUKTURA

Ograniczenie presji na walory przyrodniczo-krajobrazowe

KLIMAT

Retencja, błękitno-zielona infrastruktura w terenach zainwestowanych i dolinach

§ 1 ust. 2 pkt 7 lit. a–c

Zabudowa tylko w terenach już wyznaczonych

ZAGROŻENIE

Rozpraszanie zabudowy i zacieranie granicy wsi z krajobrazem otwartym

CEL OCHRONY

Ograniczenie urbanizacji i kształtowanie zwartych jednostek osadniczych

DZIAŁANIE W PLANIE

Niepowiększanie terenów zabudowy poza strefy BM_IV; najpierw luki w zabudowie

Strefy A_I, C_I_1, C_I_3 i BM_VI_1 jako strefy otwarte SO w planach ogólnych

Strefy buforowe na skraju wsi

Zalecenia: § 10 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. a–b · Ustalenia do planów ogólnych: § 15 pkt 1 lit. a–b

Tereny zainwestowania BM_IV

383 ha BM_IV_1 – istniejące zainwestowanie

986 ha BM_IV_2 – tereny do zainwestowania w mpzp

1 121 ha BM_IV_3 – możliwe przekształcenia wg planów ogólnych

granica Parku · otulina · lasy

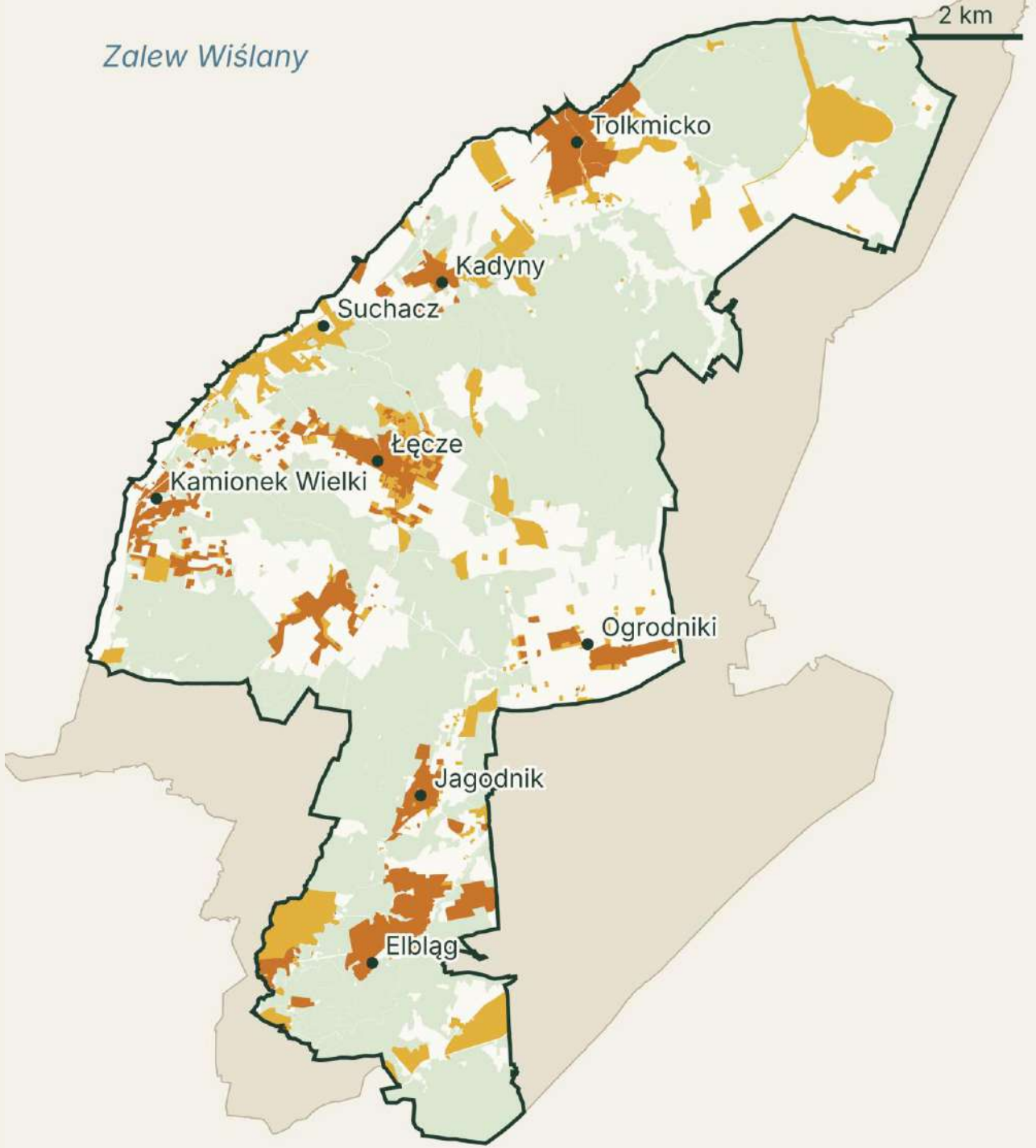

Odległości i parametry zabudowy

Zakaz zabudowy bliżej niż 50 m od lasu, 50 m od torfowisk, 100 m od brzegów wód, 20 m od krawędzi dolin i 100 m od wylotu dolin

Typ zabudowy	Parametry w mpzp (§ 16 ust. 2)
Zagrodowa i jednorodzinna	do 2 kondygnacji, dachy 30–45°
Letniskowa	do 8 m w kalenicy, zabudowa do 20%, biologicznie czynna min. 60%
Wielorodzinna	do 12 m, niewielkie zespoły
Usługowa	do 12 m (maks. 15 m), zabudowa do 30%, biologicznie czynna min. 50%
W strefach A_I	zakaz zabudowy

Ustalenia: § 16 ust. 1 pkt 1 lit. a–c, ust. 2 pkt 1 · odległości z ustaleniami szczegółowymi i wyjątkami w treści § 16

Energetyka i duże inwestycje

ZAGROŻENIE

Elektrownia szczytowo-pompowa w rejonie Chojnowa i Nowinki, ciepłownia pod Piaskulą, farmy OZE

CEL OCHRONY

Ograniczenie terenów produkcji energii i obiektów na terenach eksponowanych

DZIAŁANIE W PLANIE

Zakaz farm wiatrowych i wolnostojących elektrowni słonecznych w Parku

Zmiana profilu stref w planach ogólnych w strefach BM_VI_4

Linie infrastruktury w istniejących korytarzach, kable doziemne

Zalecenia: § 11 pkt 1 lit. a–e · Ustalenia i zalecenia do planów ogólnych: § 15 pkt 1 lit. c, pkt 2 lit. i

Tereny minimalizowania skutków realizacji potencjalnych inwestycji lub zmiany profilu funkcjonalnego w planach ogólnych

187 ha	strefy BM_VI_4
SI → SO	elektrownia szczytowo-pompowa (Chojnowo, Nowinka)
SI → SN	ciepłownia pod wzgórzem Piaskula w Tolkmicku
→ SO	tereny zabudowy: Kadyny (SW), Łęcze (SJ), Ostrogóra (SZ, SU)
SO → SN	plaża w Kadynach

granica Parku · otulina · lasy

A_I – strefy ochrony krajobrazów (tło)

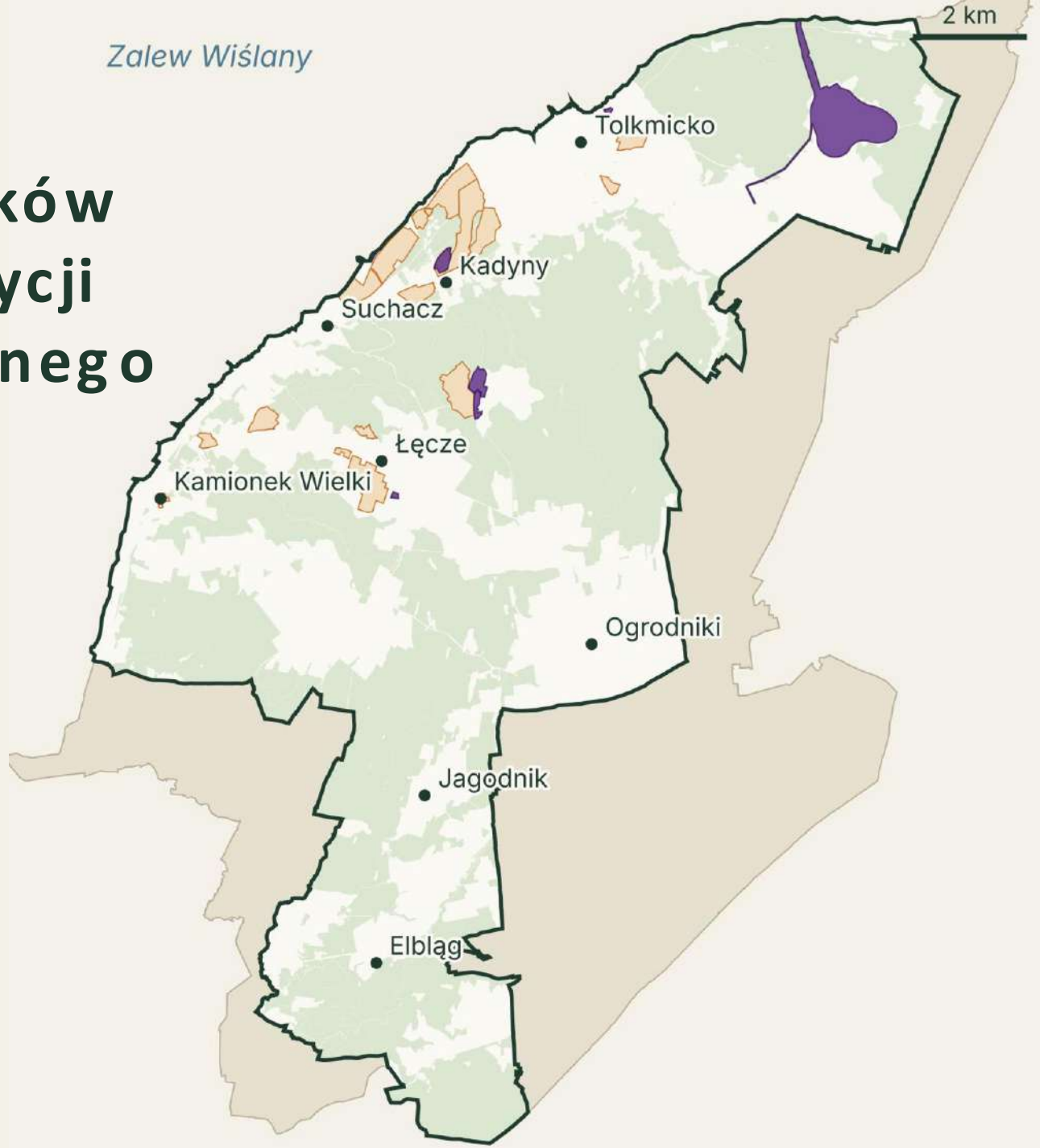

Powiększenie Parku i otuliny

4 261 ha C_III – 8 obszarów do włączenia do Parku, m.in. Dolina Narusy, Las Ceglany, rejon Chojnowa i Pogrodzia

632 ha C_IV – 2 obszary do włączenia do otuliny

2 189 ha największy obszar: Dolina Narusy

granica Parku · otulina · lasy

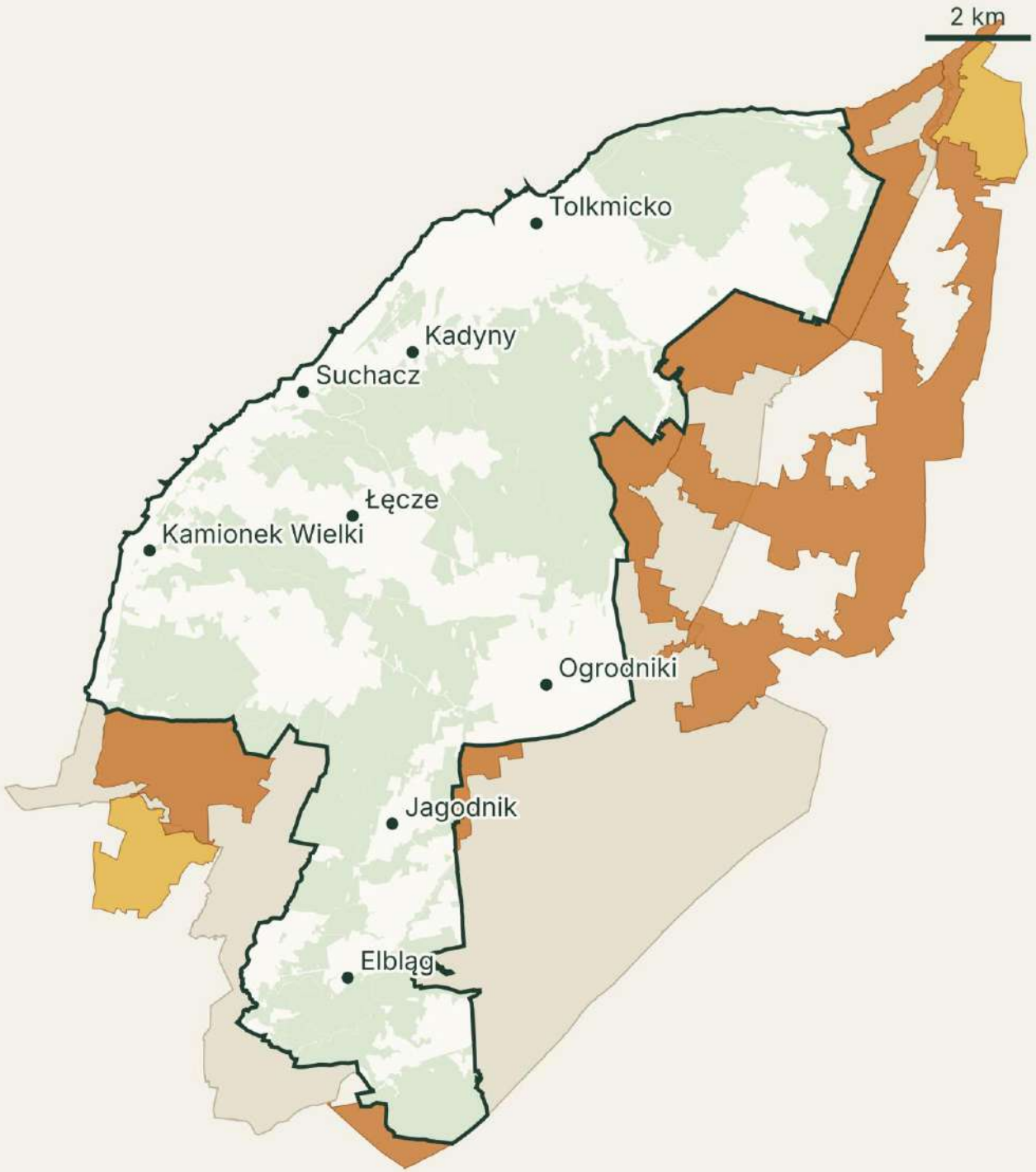

DALSZE KROKI

Uwagi zgłoszone w konsultacjach trafią do kolejnej wersji projektu uchwały i warstw GIS

Teraz

Uwagi do zapisów i granic stref – na piśmie lub na mapie

Następnie

Opinie i uzgodnienia projektu, w tym z radami gmin dla zakazów w strefach ochrony krajobrazów

Na koniec

Uchwała Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego